

Prekentekest: Luk 13,10-17

En sabbat underviste Jesus i en av synagogene. Der var det en kvinne som hadde vært plaget av en sykdomsånd i atten år. Hun var helt krumbøyd og kunne ikke rette seg opp. Da Jesus fikk se henne, kalte han henne til seg og sa: «Kvinne, du er løst fra sykdommen din.» Han la hendene på henne, og straks rettet hun seg opp og lovpriste Gud.

Men synagogeforstanderen ble forarget fordi Jesus helbredet på sabbaten, og han sa til forsamlingen: «Det er seks dager til å arbeide på. Da kan dere komme og la dere helbrede, men ikke på sabbaten.» «Hyklere», svarte Herren, «løser ikke hver eneste en av dere oxen eller eselet fra båsen også på sabbaten og leier dem ut så de får drikke? Men her er en Abrahams datter som Satan har holdt bundet i hele atten år. Skulle ikke hun bli løst fra denne lenken på en sabbat?» Da han sa dette, måtte de skamme seg, alle motstanderne hans. Men alle som var samlet, gledet seg over alt det underfulle han gjorde.

Slik lyder det hellige evangelium.

I åpenbaringstidens tekster ser vi mer av hvem Jesus er. I denne teksten vi nå har hørt, fortelles det også noe om hva Jesus gjør. Vi ser at Jesus gjør godt mot mennesker, og han så hun som hadde det vondt på grunn av en dårlig rygg og trengte hjelp. Det er slik vi møter Jesus også i andre fortellinger fra Bibelen, der Jesus så dem som kanskje andre ikke brydde seg så mye om. Han helbredet blinde, spedalske, lamme, og han tilgav synder og ledet folk på rett vei.

Dette siste innebar at Jesus også irectesatte dem som i handling eller ord var på kollisjonskurs med Guds vilje, slik som i denne fortellingen med synagogeforstanderen som kritiserte Jesus. I slike tilfeller kunne Jesus være ganske krass eller tydelig i det han sa. Her i denne bibelfortellingen handlet det om forståelsen av sabbaten, hva sabbaten var, og her som også ved andre anledninger, førte Jesus saken tilbake til hva som var Guds opprinnelige vilje i skapelsen, den gangen sabbaten ble til, for ofte hadde det i årenes løp blitt en endring i hva folket fulgte av leveregler, sett i forhold til hva Gud opprinnelig hadde sagt om saken. I slike tilfeller brukte Jesus hva som stod skrevet i det som nå er vårt Gamletestamente for å motbevise det som har blitt en ny praksis og lede tilbake til det som var Guds opprinnelige vilje. (Se Matt 19,1-9 om gjengifte)

Sabbaten var hviledagen i det jødiske samfunnet, og for Jesus var det en god vane å gå i synagogen på sabbaten. Sabbaten ble til som resultat av at Gud hvilte på den sjuende dagen etter å ha fullført skapelsen av alt som er. For jødene ble sabbaten gitt den gang Moses mottok de ti bud på Sinai-fjellet. Den gang skjønte folket veldig godt hvilken frihet som var i dette budet. Folket hadde vært slaver i Egypt, og farao hadde tvunget israelsfolket til stadig mer arbeid. Som slaver var det ingen rettigheter, og det er ikke sikkert vi i vår tid ser den enorme friheten som israelsfolket opplevde da de fikk sabbatsbudet. For dem som hadde vært slaver, var det å få en ukentlig fridag, og enda til med forbud mot å jobbe, noe

helt fantastisk. Folket fikk rettigheter i samfunnet, en dag de skulle vie til gudstjeneste, fred og ro.

I respekt for Guds påbud om hvile ble jødene med årene veldig strenge i sin håndheving av helgefreden. I Mosebøkene nevnes bare noen få eksempler på hva som tenkes som arbeid som skal unngås på sabbaten, som det å tenne ild, pløye og høste inn avlingen, å bære ting fra sted til sted, eller å gå langt fra hjemmet, (inntil én kilometer). Rabbinerne har så i årenes løp utledet 39 arbeidsforbud fra disse tekstene, og i moderne tid inkluderer dette blant annet bilkjøring, betjening av elektriske apparater og musikkinstrumenter, håndarbeid, tegning og skriving, og alle som har vært i Israel på sabbaten vet en del om hvor upraktisk ting kan bli. (Kilde: 2Mos 20,8-11; snl.no/sabbat)

For, opplever man sabbaten fra utsiden, ser man kun en mengde forbud og begrensninger, men for ortodokse jøder som feirer sabbaten oppfattes denne dagen i uka som en gledens dag, som høydepunktet de ser fram til. Slik er det i dag, men så tilbake til bibelteksten.

Jesus var i synagogen på sabbaten, og det står at han underviste. Så spennende det må ha vært å være til stede en slik dag da Jesus underviste. Skal tro hva han underviste om? Vi vet ikke hva temaet var denne sabbaten, men ofte underviste Jesus om himmelriket, og etter denne fortellingen om helbredelse på en sabbat, står det i Lukas-evangeliet gjenfortalt to liknelser som Jesus fortalte, og som begge handler om Guds rike, som er det samme som himmelriket.

Når vi leser om Jesus i evangeliene, er Guds rike et veldig sentralt tema. Det handler om hva Guds rike er, men også om hvor viktig det er at mennesker blir borgere av dette Guds himmelrike. Og dette handler om frelse, hvor viktig det er å høre sammen med Jesus.

Hvordan dette nå enn er, så fikk Jesus øye på denne krumbøydde kvinnen i forsamlingen. Hun hadde denne lidelsen i atten år. Sykdommen omtales som å være plaget av en sykdomsånd. Å være plaget av sykdomsånd var ord de brukte på sykdom, men det må ikke forveksles med besettelse eller slike ting, selv om all sykdom tilskrives syndefallets verden. Så vet vi også at syndefallet var djevelens verk, det var han som lokket Adam og Eva til fall, og slik tilskrives syndefallets følger djevelens verk, deriblant sykdom og lidelse. Det gjøres ellers klart av Jesus at det ikke er sammenheng mellom et enkelt menneskes synd og det enkelte menneskets sykdom. Sykdom kan ramme blindt. Hvem som helst kan bli syk. Slik er det i syndefallets verden der vi alle lever.

Men ganske annerledes er det i himmelen. Der hersker verken synd, sykdom eller andre frukter av djevelens verk. En dag skal det være slik vi leser i Åpenbaringsbokens 21. kapittel at Gud skal tørke bort hver tåre, døden skal ikke være mer, heller ikke sorg eller skrik eller smerte.

Så ser vi i evangeliene at over alt der Jesus gikk omkring, der kom også himmelriket nær til mennesker som møtte Jesus. I Johannesevangeliet kalles

underne Jesus gjorde for tegn. Underne var noe mer enn gode gjerninger, for tegnene sa noe om hvem Jesus var og om det riket Jesus representerte.

Da døperen Johannes var fengslet og spurte om Jesus var den som skulle komme, da svarte Jesus nettopp med å vise til tegnene: «Gå og fortell Johannes hva dere hører og ser: Blinde ser, og lamme går, spedalske renses, og døve hører, døde står opp, og evangeliet forkynnes for fattige.» Matt 11,4f. Ut fra dette kunne døperen Johannes kjenne igjen klare tegn på at Jesus var Guds Messias og at himmelriket var kommet nær.

Kvinnen med den vonde ryggen ble helbredet. Hun ble frisk, og etter en diskusjon om helbredelse på en sabbat endte det med lovsang og glede. Kanskje er det et poeng at det var sabbat den dagen kvinnen ble helbredet. I Første Mosebok står det om da Gud skapte vår jord med alt som er, og oss mennesker på dag nummer seks. I kapittel tre fortelles det om syndefallet, og i forkant av dette fører bibelteksten oss inn på den sjette dagen, og det er som at hele vår tidslinje videre gjennom hele Bibelen er på den sjette dagen, like opp til i vår tid. For en dag skal Gud kalle inn til evig sabbatshvile, på den dagen Jesus kommer igjen for å dømme levende og døde, slik vi stadig minnes om i vår trosbekjennelse.

For alle som har tatt imot Jesus som Frelser og Herre mens vi levde her, vil det i himmelen bli fullkommen helbredelse, og tiden går over i evighet. Var det glede i synagogen den gang Jesus helbredet den krumbøyde, hvor mye mer glede skal det ikke da være i det fullendte Guds rike.

Når vi nå i dag har vår helligdag på søndag, og ikke lenger på sabbaten som er lørdag, så skyldes det at noe større skjedde. Skapelsen var fullført og Gud hvilte på den sjuende dagen i uka, men frelsen og slik også grunnlaget for nyskapelsen som hører himmelriket til ble fullført da Jesus stod opp av graven på den første dagen i uka, som etter jødisk tidsregning er søndag. Søndagen er den nye store gledens dag da døden var beseiret og Guds frelsesverk var fullbrakt. Med Jesus kom Guds rike nær, og misjonens tid tok til.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.